Geertjan Lassche (1976) is documentairemaker bij de EO. Hij werd drie keer genomineerd voor De Tegel en won tot zijn teleurstelling drie keer niet. Hij maakte naam met onder meer de volgende reportages:

- **De vergeten helden van de slag om Arnhem (2004).**
- **een serie reportages (2005) over het vreemdelingenbeleid. Daaruit bleek dat de Nederlandse regering vertrouwelijke gegevens had doorgespeeld aan de regering van Congo-Kinshasa; iets wat minister Rita Verdonk eerder had ontkend.**
- **'t Was maar een mof (2005) onthulde het verhaal van de Duitse Wehrmacht-soldaat Karl Heinz Rosch die tijdens de bezetting twee Nederlandse peuters het leven redde en daarbij zelf het leven liet.**
- **In 2007 onthulde Lassche in de Netwerk-uitzending Adoptieschandaal India adoptieschandalen in Colombia, India en China.**
- **De boer die zou gaan emigreren (2008) ging in première tijdens het Internationaal Documentaire Festival in Amsterdam.**
- **Nooit meer laf (2009) over de verzetsstrijder Gerrit Gunnink.**

020-22_VMM03_GJLassche_Erwin.indd 20 8-2-11 14:31

‘De blinde drift is eruit’

EO-documentairemaker Geertjan Lassche is een andere weg ingeslagen. Zijn nieuwe film over boeren in Kootwijkerbroek die de MKZ-crisis niet kunnen vergeten is wat hem betreft duurzaam en authentiek. ‘Ik heb de ambitie om bijzondere dingen te maken.’

TEKST **DOLF ROGMANS** FOTO **TRUUS VAN GOG**

‘Mijn kwaliteit is goede journalistieke verhalen herkennen en vertellen. Ik praat met mensen en ik weet waar het verhaal ligt. In tien seconden. Als ik voor de documentaire over Kootwijkerbroek een echtpaar in de keuken zie zitten, dan voel ik dat er wat in de lucht hangt. En als die boer dan vertelt dat hij het land in is gerend, dan weet ik dat een ander mens dat snikkend en huilend zou vertellen. Dit is de emotie van een SGP-boer. Dat vind ik fantastisch. Dat wil ik laten zien en dan authentiek en duurzaam. Duurzaam is voor mij dat het volgend jaar ook nog gedraaid zou kunnen worden. Televisie is ‘je zendt het uit en het is weg’. Duurzaam is in mijn optiek dat je iets hebt dat inblikbaar is, het is houdbaar. ‘

Geertjan Lassche heeft net zijn derde grote documentaire afgerond, getiteld ‘Mannenbroeders van Kootjebroek’, een portret van boeren in Kootwijkerbroek die willen weten of de MKZ-uitbraak van 2006 ook echt in hun gebied plaatsvond. Ze wantrouwen de antwoorden van de overheid. De film wordt 31 maart uitgezonden.
Lassche is door de EO vrijgesteld voor het maken van documentaires en werkte voor het eerst samen met IDTV Docs. ‘Ik kan nu echt mijn ding doen in de documentaire, naast incidenteel een special voor de EO. Eigenlijk is het heel simpel. Kwaliteit is tijd plus geld. Met uitzondering van een paar gelukjes. Soms heb je een gelukje. En dan heb je in een paar dagen goud te pakken. Maar over het algemeen is dat gewoon niet zo. Op het moment dat je tijd hebt en je reflecteert op wat je aan het doen bent, dan kom je automatisch tot iets heel anders. Ik heb in dit proces heel veel geleerd van Suzanne van Voorst van IDTV Docs en regiecoach Mart Dominicus. Zij heeft gezegd: “Geertjan je moet eens wat minder doen. Probeer eens niet zo gefocust te zijn om te scoren. Loslaten. Gas terugnemen.”’

En Lassche is veranderd. ‘Mijn vrouw heeft leukemie gehad. Ik wil daar niet sentimenteel over doen, maar het is wel gebeurd. Voor die tijd was ik een trein die steeds sneller ging. Ik werkte me helemaal kapot. *The sky is the limit*. Net zo lang doorgaan tot je hebt wat je wilt. Je bent een stoomlocomotief die op hol slaat en natuurlijk, je hebt altijd het gevoel “het komt een keer”. Maar dat het zo hard kwam, heb ik nooit geweten. Want het was echt frontaal tegen een bak beton. Mijn persoonlijke leven liep prima en nog steeds trouwens. Maar dat was nooit een factor. Nu is dat een factor. Vanaf dat moment kom je in een wereld waarin je de mensen en de maatschappij van de achterkant gaat zien. Anders kom je altijd via de journalistiek binnen. Ik was al altijd iemand van de grijstinten, maar ik zie er nu miljoenen.’
‘Ik wil vanaf nu verhalen maken die duurzaam zijn. De blinde drift is er uit. Ik heb altijd wel iets gehad van “het moet een zeker nut hebben”. Dat ben ik wel heel klein gaan maken. Als mensen door mijn reportages even iets langer nadenken, dan heb ik mijn doel bereikt. Die grote idealen. *Forget it*. Ik zit helemaal op de lijn van collega Hans Jaap Melissen (verslaggever Radio Nederland Wereldomroep en auteur van ‘Haiti, een ramp voor journalisten’). Het afgelopen jaar ben ik drie keer in Haïti geweest. Daar heb ik hem ontmoet. Ik zat daar met exact hetzelfde gevoel. De eerste drie dagen walg je dat je deel uitmaakt van de media-industrie. Daarna dacht ik “ik ga er maar het beste van maken”. Toen heb ik het meisje Juliana gevonden en ik ben me gaan vastklampen aan dat gezinnetje. Daar heb ik een soort metafoor van gemaakt “hoe gaat het nu een jaar na zo’n aardbeving”. Het is heel mooi geworden, maar het had nog tien keer beter gekund. Eerlijker, authentieker. Maar je moet het snel leveren, dan ben je beperkt.’
Hoe ver gaat je verantwoordelijkheid als journalist? Lassche: ‘In het geval van Haïti zag ik een klein kind wegkwijnen. Aanvankelijk gingen de beelden van de redding van Juliana de wereld over. De Nederlandse redders zijn als helden onthaald. De EO is op zoek gegaan naar het meisje. Ze lag te verkommeren in een ziekenhuis. Haar moeder overleed alsnog. In Nederland wordt gezegd “hoera we hebben twee mensen gered”. Uiteindelijk heb ik er voor gekozen de Nederlandse consul in te lichten. Ze zit nu in Canada. Ik intervenieer dan. Daar moet je heel eerlijk in zijn. Ik schaam me daar niet voor.’

‘Als je ergens een camera op zet, ontstaat er een andere, intense situatie. Ik sta er ook niet van te kijken dat er zoveel liefde ontstaat bij Boer zoekt Vrouw. In een hele kleine omgeving, als de situatie heel intens wordt, gaan dingen sneller. Daarom moet je in het documentairevak oppassen dat mensen geen wenselijke dingen gaan doen.’

020-22_VMM03_GJLassche_Erwin.indd 21 8-2-11 14:32

‘De ambitie om stappen te zetten in dit vak, om echt bijzondere dingen te maken. Die passie is sterker geworden. Dat vind ik een goede ontwikkeling. En dan weet ik niet of dat een volgende fase is in het journalistieke proces of een smaakverandering. Je kunt op twee manieren denken. Vroeger dacht ik altijd “stapje verder, stapje verder. Beter, beter, beter”. Dat zit er nog wel in. Daar is iets anders bij gekomen. En dat is “zo ver ben ik in ieder geval al gekomen”. Ook omdat je erachter komt, dat alles relatief is. En subjectief. Je weet dat aan het einde van een opnameproces de eindjes meestal bij elkaar komen. Piekeren en twijfelen is wel mijn ding. Je stelt zulke onmogelijke doelen dat je daar dan ook gek van wordt. Laten we wel wezen. De mensen in Kootwijkerbroek hebben zelf geen televisie. Die moeten niets hebben van die wereld. En toch waren ze bereid mee te werken aan mijn documentarire.’

‘In het geval van Kootwijkerbroek heb ik nagenoeg de eerste tien dagen gewoon weg geflikkerd. Ik werd er bijna radeloos van. Ik heb het niet, ik heb het niet. Ik heb heel vaak gedacht “deze film gaat mislukken. Ik ga die schil niet doorbreken”. De worsteling dat je daar wakker van kunt liggen, die is gelijk. Daar is niets aan veranderd. Maar uiteindelijk weet je nu: het is relatief. Toch geef ik nooit op. *Never* nooit. Er is een verhaal waar ik al zes jaar mee bezig ben. Een topverhaal. Maar die meneer durft niet. Ik laat niet los. En hij geeft net genoeg hoop om door te gaan. Opgeven is verliezen. Doorgaan is winnen in mijn optiek.’

‘De manier waarop ik mijn vak bedrijf; ik weet niet of dat gezond is. Het is zeker niet normaal. Het is een ongeregeld leven. Ik ben een *Einzelgänger* op dat vlak. Dit is mijn hobby. Je leeft een vak waarvoor geen handleiding bestaat. Je weet nooit hoe normaal dit is. Dan zien ze me in Kootwijkerbroek weer aankomen. Ze zullen het vast leuk vinden, maar er niets van begrijpen. Hoezo, de camera moet nog iets meer naar die kant?’ ‘Ik ben bezig met een nieuw project. Daarvoor volg ik Thomas Dekker, de wielrenner, in het jaar van zijn schorsing vanwege dopinggebruik. We zijn nu een jaar aan het draaien. Dat doe ik helemaal zelf. Het is een heel ander verhaal, maar wel weer over processen en dilemma’s. Het wordt op 30 juni uitgezonden, vlak voor de Tour de France. Bij die film merk ik dat ik aanvaard dat niet alle dingen kunnen. Dat ik gedwongen ben gas terug te nemen. Dat minder soms net zo goed is.’

Erwin van der Zande....

Digitaal dagblad

‘Nieuwe tijden vragen om nieuwe journalistiek’, motiveerde Rupert Murdoch van News Corporation begin februari de keuze om zijn ‘iPad-krant’ The Daily alleen als app uit te brengen specifiek voor Apple’s tablet-computer en niet in print te verschijnen. De oude mediamagnaat heeft jarenlang geworsteld met het web, waar het uiterst lastig, zo niet onmogelijk bleek om het publiek over te halen te betalen voor nieuws, en ziet met de komst van de iPad, waarop gebruikers meer betalingsbereidheid vertonen, zijn kans eindelijk schoon. Jammer voor hem vragen de nieuwe tijden niet om The Daily.

Murdoch heeft dertig miljoen dollar in het project gestoken. Ze hebben hun best gedaan om van de app (voorlopig alleen in de VS beschikbaar, een internationale editie volgt) iets bijzonders te maken. De inhoudsopgave wordt gepresenteerd in een carrousel, elke editie begint met een video met de hoogtepunten uit het nieuws, zelfs in de advertenties gebeurt iets. Het is allemaal niet spectaculair, maar de app is in elk geval geen pdf-viewer.

De inhoud daarentegen is van middenberm-niveau: beetje wereldnieuws met veel foto’s en *human interest*, opiniepagina’s (meningen zijn immers goedkoop), *gossip*, lifestyle, veel sport en zelfs een heuse rubriek voor ‘apps & games’. Denk *USA Today meets Algemeen Dagblad*. Grootst gemene deler werk. Een grove denkfout volgens mij.

Wie zit er anno 2011 nou te wachten op nog een dagblad volgeschreven door honderd eigen journalisten dat 14 cent per dag kost? Dat is geen nieuwe journalistiek. NU.nl biedt mij op de iPad al gratis grofweg hetzelfde nieuws gemaakt door een kleiner team. Murdoch had beter honderd programmeurs aan het werk gezet.

Dat is waar de uitgever van The New York Times voor heeft gekozen. Samen met de makers van url-verkorter Bit.ly, groot geworden op Twitter, werkt de krant aan News.me, een zogeheten *social news reading* app. Aan de app wordt nog gesleuteld maar het idee is duidelijk geïnspireerd door Flipboard, de vernieuwende *social magazine* app die je favoriete nieuwsfeeds combineert met de feeds uit je sociale netwerken. News.me brengt je het nieuws dat de mensen die jij volgt op Twitter lezen. Dat wil zeggen, het nieuws waar zij op klikken en dat zij delen op Twitter.

Het idee van News.me spreekt me meteen al meer aan. We hebben als modern publiek eerder behoefte aan oplossingen voor de informatieovervloed dan aan een nieuwe titel die meer van hetzelfde biedt en feitelijk alleen maar redundantie toevoegt. News.me is slimmer, meer van deze tijd. Meer een dienst dan een dagblad. Dat is pas nieuwe journalistiek. Daar wil ik best voor betalen.

evanderzande@villamedia.nl

ERWIN VAN DER ZANDE
IS HOOFDREDACTEUR VAN BRIGHT.....

020-22_VMM03_GJLassche_Erwin.indd 22 8-2-11 14:32